

چهره‌نویسی

اطلاعات ما درباره «چهره‌نویسی» زیاد نیست. به‌هرصورت چهره‌نویسی در هند از دیرباز معمول بوده و برای معرفی ظاهری اشخاص و جانوران و اشیای دیگر نوشته می‌شد و مشخصات اینها در آن مرقوم می‌گردید. چهره‌نویسی را می‌توان به‌اصطلاح امروزی «شناسنامه» تلقی کرد.

اثری داریم بنام «چهره‌نویسی» (فهرست مشترک نسخه‌های خطی فارسی پاکستان، ج ۵، ص ۴۸۴) که نویسنده آن محمد علی آن را در ۱۹ باب زیر ترتیب داده است:

- ۱- چهره‌نویسی آدم، ۲- چهره‌نویسی اسپ، ۳- چهره‌نویسی فیلان، ۴- شتر، ۵- میانه، ۶- پالکی (وسیله حمل و نقل انسان‌ها)، ۷- نرگاو، ۸- جاموس (گاو میش)، ۹- ... (؟)، ۱۰- اسپ پادشاه، ۱۱- تیر و کمان، ۱۲- تفنگ، ۱۳- تفنگ فرنگستان، ۱۴- آهو، ۱۵- شیر، ۱۶- چیتا (پلنگ)، ۱۷- باز، ۱۸- غوک، ۱۹- زره.

از این عنوانها به‌دست می‌آید که چهره‌نویسی آدم، جانوران و اشیای دیگر مورد استفاده انسان در آن زمان معمول بوده است. هدف نویسنده در این اثر این است که یاد دهد چهره‌نویسی باید چگونه انجام گیرد.

نویسنده این اثر خود را با توضیح چهره‌نویسی انسان بدین‌قرار شروع می‌کند: باب اول، چهره‌نویسی آدم:

”آدم سبز رنگ، شورا رنگ، سرخ رنگ، سفید رنگ، یاقوتی رنگ، گندم رنگ، فراخ پیشانی، گشاده ابرو، قدری پیوسته ابرو، میشی چشم، ازرق چشم...“

عکس یک «چهره» یا باید بگوئیم معرفی مشخصات چهره کتبی یک نفر در زیر چاپ می‌شود که از دوستی به دست ما رسیده است. نمی‌دانیم که این چهره متعلق به کدام دوره است و یا کجا نوشته شده بود، ولی چون جالب توجه است و غالباً کمیاب، برای استفاده خوانندگان گرامی نقل می‌شود:

حلیه مقرر مذکور:
 گندم رنگ، فراخ پیشانی، کشاده ابرو، میش چشم، بلندبینی، هردو گوش سوراخ، تکمه بالای ابرو جانب راست، ریش و بروت سفید، تمام قد تخمیناً...

حلیه مقرر مذکور:
 گندم رنگ، فراخ پیشانی، کشاده ابرو، میش چشم، بلندبینی، هردو گوش سوراخ، تکمه بالای ابرو جانب راست، ریش و بروت سفید، تمام قد تخمیناً...